

# องค์กรคุณธรรม

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

## ๑. เป้าหมายของการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

เพื่อให้องค์กรมีบทบาทและสามารถในการสร้างคนดีเพื่อสังคม ส่งเสริมให้คนในองค์กร มีทัศนคติ วิธีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเหมาะสมกับสังคมไทย มากขึ้น และองค์กรมีคุณค่าและประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินกิจการ เนื่องจากสมาชิกขององค์กร มีคุณธรรมมากขึ้น

## ๒. ความหมาย ระดับ และประเภทขององค์กรคุณธรรม

### ๑) ความหมาย

องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กรแสดงเจตนารมณ์ และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร และเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการ บริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมให้กับประชาชน ชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรคุณธรรม

### ๒) ระดับขององค์กรคุณธรรม

องค์กรคุณธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

**ระดับที่ ๑ องค์กรส่งเสริมคุณธรรม** คือ องค์กรที่แสดงเจตนารมณ์ จะพัฒนาเป็นองค์กร คุณธรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม มีแผนการดำเนินการพัฒนาองค์กรคุณธรรม มีการ จัดกลไกผู้รับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งผลการดำเนินงานอาจเกิดขึ้นบางส่วน แต่ผลการ เปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนหรือปัญหาเชิงคุณธรรมที่ลดลงอาจยังไม่เห็นผลชัดเจน

**ระดับที่ ๒ องค์กรคุณธรรม** คือ องค์กรส่งเสริมคุณธรรมที่มีกระบวนการพัฒนาองค์กร คุณธรรม ที่ได้มาตรฐานขององค์กรส่งเสริมคุณธรรม และมีการจัดระบบภายในองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนา องค์กรคุณธรรม และมีการบริหารจัดการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิง พฤติกรรมของคนในองค์กร และส่งผลกระทบต่อให้การทำหน้าที่เพิ่มขึ้น ปัญหาเชิงคุณธรรมลดลง และมีแนวโน้ม จะเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เกิดความยั่งยืนได้

**ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ** คือ องค์กรคุณธรรมที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ ทั้งในกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนที่สะท้อนการมีคุณธรรม คนมีความสุข องค์กร มีคุณภาพและคุณธรรมเชิงประจักษ์ มีองค์ความรู้สามารถถ่ายทอดและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับองค์กรต่าง ๆ ได้

๓) ประเภทขององค์กร สามารถแบ่งกลุ่มประเภทหน่วยงาน องค์กรตามลักษณะของกลไก ประชากรรัฐ

กลุ่มองค์กรภาครัฐ เช่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กร มหาชน และองค์กรในกำกับของรัฐ เป็นต้น

กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ เอกชน เช่น บริษัท ห้างร้าน โรงงาน สถานประกอบการ ธนาคาร เป็นต้น

กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและชุมชน เช่น องค์กรชุมชน กลุ่ม สมาคม มูลนิธิ องค์กร พัฒนาเอกชนและองค์กรสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

### ๓. หลักการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรคุณธรรม

น้อมนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักการดังนี้

๑) **ระเบิดจากข้างใน** เป็นหัวใจสำคัญที่สุด ต้องให้เกิดจากความตระหนักรู้ที่มุ่งมั่นตั้งใจ มีเป้าหมายเดียวกันของผู้นำและสมาชิกขององค์กร หากทำโดยถูกบังคับหรือทำตามกระแสโยบายไม่ตั้งใจจริง จะไม่เกิดผลหรือไม่ยั่งยืน

๒) **ทำแบบองค์รวม** ต้องทำพร้อมกันทั้งระบบ ทุกระบบขององค์กรโดยให้ประสาน สอดแทรก ไปด้วยการบริหารและการทำงานปกติขององค์กร โดยไม่แยกออกมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ขาดความเชื่อมโยงกับระบบใหญ่ขององค์กร

๓) **ทำตามหลักความจริง** ต้องทำจากสภาพความจริงขององค์กร โดยมีการศึกษาปัญหาและ ต้นทุนความดีขององค์กรให้เป็นระบบ แล้วลงมือทำตามลำดับขั้น แก้ปัญหาที่จุดเล็กก่อน ทำให้ง่ายไม่ติดยึด ตำรา การเรียนรู้จากที่อื่นเป็นเพียงแนวทางมาปรับใช้ให้เหมาะกับองค์กรของตน

๔) **การมีส่วนร่วม** ต้องสร้างโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม เพราะเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมคือการทำให้คนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมมากขึ้นจึงต้องให้ทุกคน เป็นพลังร่วมกันขับเคลื่อน

๕) **ทำความดีเพื่อความดี** ตั้งใจพัฒนาองค์กรคุณธรรมเพื่อสร้างองค์กรที่ดี สร้างคนดีเพื่อ สังคมดี มุ่งประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่มีเป้าหมายเคลือบแฝงเพื่อประโยชน์อื่น

### ๔. กระบวนการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

ต้องดำเนินการตามหลักการทั้ง ๕ ข้อ ตาม ๙ ขั้นตอนดังนี้

๑) **ทำให้ทุกคนตกลงใจร่วมกัน** โดยเฉพาะผู้นำองค์กรว่าต้องแสดงเจตนารมณ์ชัดเจนว่า จะร่วมกันสร้างองค์กรของตนให้เป็นองค์กรคุณธรรม

๒) **ค้นหาความจริงขององค์กร** โดยสำรวจวิเคราะห์ปัญหาด้านคุณธรรมขององค์กรที่พึง ประสงค์และไม่พึงประสงค์และปัญหาที่ต้องการแก้ไขและคนในองค์กรว่ามีอะไรบ้าง และค้นหาต้นทุนความดี หรือต้นทุนที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหา

๓) **ตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน** เพื่อค้นพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือ “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” แล้วให้กำหนดคุณธรรมหลักร่วมกันขององค์กร ทำให้ทุกคนเข้าใจคุณธรรมเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตรงกัน

๔) **กำหนดวิธีการและกลไกในการปฏิบัติงาน** จัดให้มีแผนปฏิบัติการ วิธีสำคัญในการดำเนินการและกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแต่ละกิจกรรม รวมถึงแนวทางการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และอาจจัดทำข้อเป็นตกลงของคนในองค์กร

๕) **ลงมือปฏิบัติจริงให้เป็นวิถีชีวิต** การพัฒนาคุณธรรมมีเป้าหมายคือการเปลี่ยนแปลงที่คนจึงต้องลงมือปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน

๖) **ถอดบทเรียนเพื่อสร้างความรู้** ต้องจัดให้มีกระบวนการสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อค้นหา เรียนรู้เงื่อนไขปัจจัย ของความสำเร็จ ปัญหาและแนวทางแก้ไข และสกัดเป็นความรู้ขององค์กร มีการจัดระบบการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเสริมพลังผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการวัดตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณ โดยไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงของคน การจัดการความรู้จะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานองค์กรคุณธรรม

๗) **สร้างกิจกรรมชื่นชมยกย่อง** คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรมเห็นผลการเปลี่ยนแปลงช้า จึงต้องมีกระบวนการให้กำลังใจ ยกย่องเชิดชู ต้องทำให้คนเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

๘) **สร้างเครือข่ายคุณธรรม** งานที่ยากต้องการพลังของเครือข่ายในการขับเคลื่อนต้องเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายองค์กรคุณธรรมเพื่อให้กำลังใจ ถ่ายทอดความรู้ พัฒนานโยบายร่วมกัน เช่น เครือข่ายโรงเรียนคุณธรรม โรงพยาบาลคุณธรรม ท้องถิ่นคุณธรรม ธุรกิจคุณธรรมฯ

๙) **ประเมินผลลัพธ์ผลกระทบ** ต้องมีระบบและกลไกการประเมินเพื่อให้เห็นผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความรู้ที่จะนำไปยกระดับขยายผล หรือรู้ปัญหาอุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไข โดยมีทั้งการประเมินตนเองจากภายในและประเมินจากองค์กรภายนอก รวมทั้งเปิดเผยผลการประเมินแก่สมาชิกขององค์กรและต่อสาธารณะ

## ๕. คุณธรรมที่ควรส่งเสริมในองค์กรคุณธรรม

การส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดผลที่ดีต้องเลือกประเด็นคุณธรรมที่สอดคล้องกับปัญหา และความ ต้องการของคนในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยทำโพลและประเมินวิเคราะห์สถานการณ์คุณธรรมจากประชาชนและผู้เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติได้เลือกคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เป็นคุณธรรมสำคัญที่จะรณรงค์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในช่วงต้นของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

**พอเพียง** หมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผลใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความพอประมาณพอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่ประมาทสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

**วินัย** หมายถึง การยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเองในการผลักดันชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณและเคารพต่อกฎหมาย

**สุจริต** หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้องความเป็นธรรมทั้งปวง นอกจากตนเองจะเป็นคนซื่อตรงแล้ว ต้องกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะทำให้ส่วนรวมเกิดความเสียหาย

**จิตอาสา** หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีใช้หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม ของประเทศชาติโดยมิได้หวังผลตอบแทน ทำความดีเพื่อความดี เอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคมทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

ทั้งนี้ คุณธรรมแต่ละด้านจะเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมด้านอื่นๆ การส่งเสริมคุณธรรมทั้งสี่ด้านนี้ จึงไม่เป็นการบังคับ องค์กรควรเลือกส่งเสริมคุณธรรมใดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร

## ๖ .ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรม

การวัดองค์กรคุณธรรมเป็นกระบวนการสำคัญ ที่เน้นการใช้เครื่องมือให้แต่ละองค์กรสำรวจความก้าวหน้า และผลการดำเนินงานนำไปสู่การพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยเป็นการวัดเทียบกับตนเองก่อนและหลังดำเนินการ และเทียบกับมาตรฐานกลางที่กำหนดเพื่อยกระดับองค์กรให้ดีขึ้น อีกทั้งต้องพิจารณาในมิติของความสุขของผู้เข้าร่วมการพัฒนาคุณธรรม แม้ผลการแก้ปัญหายังไม่เกิดแก่คนทำดีมีมากขึ้นก็ถือเป็นการลดปัญหาคุณธรรมไปได้

องค์กรประกอบตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินองค์กรคุณธรรม อาจแบ่งเป็น ๑๙ ตัวชี้วัด ๓ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ องค์กรส่งเสริมคุณธรรม ระดับที่ ๒ องค์กรคุณธรรม ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ ดังนี้

การประเมินองค์กรคุณธรรม	เกณฑ์การให้คะแนน			รวม
	๒	๑	๐	
<b>การประเมินระดับที่ ๑</b> <b>องค์กรส่งเสริมคุณธรรม</b>				
๑) องค์กรมีการประกาศข้อตกลง (เจตนารมณ์/ธรรมนุญ/ปณิธาน) ร่วมกันของผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรที่จะพัฒนาให้เป็นองค์กรคุณธรรม	จำนวนสมาชิกองค์กรทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกในองค์กรทุกระดับอย่างมีการประกาศข้อตกลงร่วมกันเป็นทางการหรือเป็นลายลักษณ์อักษรไม่น้อยกว่า ๕๐ % ของจำนวนสมาชิกในองค์กร	จำนวนสมาชิกองค์กรทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกในองค์กรทุกระดับอย่างมีการประกาศข้อตกลงร่วมกันเป็นทางการหรือเป็นลายลักษณ์อักษร ๒๐-๕๐ % ของจำนวนสมาชิกในองค์กร	น้อยกว่า ๒๐% หรือไม่มี การปฏิบัติ	

การประเมินองค์กรคุณธรรม	เกณฑ์การให้คะแนน			รวม
	๒	๑	๐	
๒) องค์กรมีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้” และ “ความดีที่อยากทำ” ที่สอดคล้องกับปัญหาคุณธรรมขององค์กร หรือคุณธรรม ๔ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เช่น การใช้วัสดุสำนักงานอย่างประหยัด มาปฏิบัติงานตรงเวลา การบริการด้วยความโปร่งใส จัดจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ฯลฯ	จำนวนสมาชิกองค์กร ไม่น้อยกว่า ๕๐% มีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้” และ “ความดีที่อยากทำ” เพื่อแก้ไขปัญหาขององค์กร ครอบคลุมทั้ง ๔ คุณธรรม อย่างน้อย ๓-๕ เรื่อง	จำนวนสมาชิกองค์กร ๒๐-๔๙% ร่วมกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้” และ “ความดีที่อยากทำ” เพื่อแก้ไขปัญหาขององค์กร ครอบคลุมทั้ง ๔ คุณธรรม อย่างน้อย ๑-๒ เรื่อง	น้อยกว่า ๒๐% หรือไม่มี การปฏิบัติ	
๓) องค์กรมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมคุณธรรม และจัดบุคลากร/ ทีมงาน/ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรตามประเด็น คุณธรรมเป้าหมายองค์กร	- มีการแผนการขับเคลื่อน คุณธรรมขององค์กรแบบ มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ในองค์กร -มีการมอบหมาย แต่งตั้ง บุคคลหรือหน่วยงาน รับผิดชอบการดำเนินงานที่ ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	- มีการแผนการ ขับเคลื่อนคุณธรรมของ องค์กรแบบมีส่วนร่วม จากทุกฝ่ายในองค์กรและ มีการมอบหมายบุคคล หรือหน่วยงานรับผิดชอบ การดำเนินงาน แต่ไม่เป็น ลายลักษณ์อักษร	ไม่มีการ ปฏิบัติ	
<b>การประเมินระดับที่ ๒</b> <b>องค์กรคุณธรรม</b>				
๔) องค์กรมีผลสำเร็จการดำเนินงาน/ กิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมในองค์กรตาม คุณธรรมเป้าหมาย และแผนงานที่ กำหนดเป็นระบบและต่อเนื่องมากขึ้น	มีผลสำเร็จจากการ ดำเนินงาน/กิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ใน แผนส่งเสริมคุณธรรมของ องค์กร ไม่น้อยกว่า ๕๐%	มีผลสำเร็จจากการ ดำเนินงาน/กิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมใน องค์กรตามตัวชี้วัดที่ กำหนดไว้ในแผนส่งเสริม คุณธรรมขององค์กร ระหว่าง ๒๐-๔๙%	น้อยกว่า ๒๐ % หรือไม่มี การปฏิบัติ	
๕) องค์กรมีการจัดระบบติดตาม รายงาน ประเมินผลและ จัดกิจกรรมรณรงค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมใน องค์กรอย่างต่อเนื่อง	- มีการจัดระบบติดตาม ประเมิน และรายงานผล กิจกรรม - จัดกิจกรรมรณรงค์ให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในของสมาชิกทุกระดับ ในองค์กรอย่างต่อเนื่อง - จัดสภาพแวดล้อมให้ เหมาะกับการส่งเสริม คุณธรรมในองค์กร	- มีการจัดระบบติดตาม ประเมิน และรายงานผล กิจกรรม - จัดกิจกรรมรณรงค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ สมาชิกองค์กรในบาง โอกาส	ไม่มีการ ปฏิบัติ	

การประเมินองค์กรคุณธรรม	เกณฑ์การให้คะแนน			รวม
	๒	๑	๐	
๖) องค์กรมีกระบวนการยกย่อง เชิดชู การทำความดีหรือบุคคลผู้มีคุณธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น บุคคลคุณธรรม โครงการดีเด่นด้านส่งเสริมคุณธรรม ส่วนงานดีเด่นด้านคุณธรรม ฯลฯ	มีการจัดกิจกรรมประกาศยกย่องเชิดชู บุคคลคุณธรรม ตามคุณธรรมเป้าหมายทั้งภายในองค์กร และมีกระบวนการยกย่องเชิดชูภายนอกองค์กรด้วย	มีการจัดกิจกรรมประกาศยกย่องเชิดชู บุคคลคุณธรรม เฉพาะภายในองค์กร	ไม่มีการปฏิบัติ	
<b>การประเมินระดับที่ ๓</b> <b>องค์กรต้นแบบคุณธรรม</b>				
๗) องค์กรมีผลสำเร็จการดำเนินงานขององค์กรตาม “ปัญหาที่ยากแค้น” และ “ความดีที่ยากทำ” ตามคุณธรรมพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เพิ่มมากขึ้น	มีผลสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมจากทุกส่วนงานในองค์กร ตามตัวชี้วัดในแผนส่งเสริมคุณธรรมที่องค์กรกำหนด ไม่น้อยกว่า ๘๐ %	มีผลสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมจากทุกส่วนงานในองค์กร ตามตัวชี้วัดในแผนส่งเสริมคุณธรรมที่องค์กรกำหนด ไม่น้อยกว่า ๖๐ %	มีผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามตัวชี้วัดน้อยกว่า ๖๐ %	
๘) องค์กร มีการเพิ่มประเด็นคุณธรรมเป้าหมาย ในมิติการนำหลักศาสนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา กำหนดเป็นปัญหาที่ยากแค้น ความดีที่ยากทำ เพิ่มเติมจากคุณธรรมอื่น ๆ อย่างชัดเจน	นอกเหนือจากผลสำเร็จในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนด องค์กรได้มีการกำหนดประเด็นคุณธรรมเพื่อดำเนินการเพิ่มเติมครบทั้ง ๒ มิติ คือ การนำหลักศาสนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	นอกเหนือจากผลสำเร็จในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดคุณธรรมเป้าหมายที่กำหนด องค์กรได้มีการกำหนดประเด็นคุณธรรมเพิ่มเติมเพียงมิติใด มิติหนึ่งคือการนำหลักศาสนาหรือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ไม่มีการปฏิบัติ	
๙) องค์กรมีองค์ความรู้จากการดำเนินงานองค์กรคุณธรรม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดขยายผลไปสู่องค์กรอื่นได้	-มีองค์ความรู้จากการดำเนินงานองค์กรคุณธรรมทั้งในภาพรวมและองค์ความรู้ครบทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ -สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดขยายผลไปสู่องค์กรอื่นได้	-มีองค์ความรู้จากการดำเนินงานองค์กรคุณธรรมเฉพาะบางกิจกรรม -สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และถ่ายทอดขยายผลไปสู่องค์กรอื่นได้	- มีการดำเนินงาน แต่ไม่มีการถอดองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่	

## เกณฑ์การประเมินผลคะแนนและระดับ ดังนี้

- ระดับที่ ๑** **องค์กรส่งเสริมคุณธรรม** เกณฑ์การประเมิน ต้องมีการดำเนินงานทุกข้อ (ระดับที่ ๑) คะแนนรวม ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน (ผ่านระดับที่ ๑)
- ระดับที่ ๒** **องค์กรคุณธรรม** เกณฑ์การประเมิน ต้องมีการดำเนินงานทุกข้อในระดับที่ ๑ และระดับที่ ๒ คะแนนรวมไม่น้อยกว่า ๖ คะแนน (ผ่านระดับที่ ๒)
- ระดับที่ ๓** **องค์กรคุณธรรมต้นแบบ** เกณฑ์การประเมิน ต้องมีการดำเนินงานทุกข้อในระดับที่ ๑ ระดับที่ ๒ และระดับที่ ๓ คะแนนรวมไม่น้อยกว่า ๙ คะแนน (ผ่านระดับที่ ๓)

ทั้งนี้ แต่ละองค์กรสามารถปรับเปลี่ยนหัวข้อหลักเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อการประเมินองค์กรที่สอดคล้องกับบทบาท ภารกิจขององค์กรตามความเหมาะสม เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการดำเนินงานที่มีธรรมาภิบาล

## ๗. ประโยชน์จากการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรคุณธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายหลายระดับ ดังนี้

- **ระดับบุคคลและครอบครัว** เมื่อสมาชิกขององค์กรมีคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตมากขึ้นย่อมส่งผลดีต่อคนนั้นเป็นคนดี ความสัมพันธ์และการยอมรับจากคนอื่นมากขึ้น ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และส่งผลต่อครอบครัวดีขึ้นเป็นครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง
- **ระดับองค์กร** เมื่อองค์กรมีการบริหารที่มีคุณธรรมและธรรมาภิบาล มีสมาชิกที่มีคุณธรรมจะทำให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม เป็นต้นทุนหรือคุณค่าเพิ่มในการดำเนินกิจการ คุณภาพการทำงานของสมาชิกดีขึ้นทำให้ประสิทธิผลขององค์กรเพิ่มขึ้น ต้นทุนน้อยลง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
- **ระดับชาติ** ประเทศมีองค์กรคุณธรรม ที่มีบทบาทและความสามารถในการสร้างคนดีให้กับสังคมมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ทุกช่วงวัยได้รับการปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรม ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์สันติสุขเป็นสังคมคุณธรรม และยังเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น
- **ระดับนานาชาติ** ประเทศไทยจะมีภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ กับนานาชาติเพิ่มขึ้น

## ๘. บทบาทขององค์กรคุณธรรม

แม้หัวใจความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรคุณธรรมคือ “การระเบิดจากข้างใน” ของแต่ละองค์กร แต่การมีองค์กรภายนอกเข้าไปช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านคุณธรรม เป็นเรื่องที่ดี จะช่วยให้เกิดผลดี และขยายผลกว้างขวาง ควรมีบทบาทการเป็นผู้สนับสนุนมากกว่าการสั่งการหรือไปทำแทน โดยบทบาทขององค์กรผู้ส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

- ๑) สนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้และการจัดการความรู้และการเรียนรู้
- ๒) สนับสนุนการเชื่อมโยงประสานงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องและการสร้างเครือข่าย

ความร่วมมือ

- ๓) สนับสนุนกำลังใจการชื่นชมยกย่อง การให้รางวัล
- ๔) สนับสนุนงบประมาณและเอื้ออำนวยการทำงาน
- ๕) สนับสนุนการพัฒนานโยบายและการแก้ปัญหาของระบบราชการเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนา

องค์กรคุณธรรม